

**RAPORT DE ACTIVITATE
IANUARIE-DECEMBRIE 2009**

CAMPANII DE EXHUMĂRI

LEONIDA BODIU, IOAN ȘT. BURDEȚ, TOADER DUMITRU

În primăvara anului 1948, Ioan Leonida Bodi, fost ofițer al Armatei Regale Române, a pus bazele unei organizații anticomuniste la care au aderat mai mulți locuitori din zona comunelor Rebra, Parva și Rebrîșoara, în majoritate țărani nemulțumiți de situația din țară. Organizația s-a numit *Liga Națională Creștină*, însă în zonă se vorbea atunci și despre o organizație cu denumirea de *Garda Albă*, dar se presupune că aceste informații au fost create și lansate de Securitate pentru dezinformarea localnicilor și atragerea celor nemulțumiți, ca pretext pentru condamnarea lor ulterioară. Toader Dumitru a fost sfătuitorul și principalul ajutor al lui Leonida Bodi, el fiind și fost primar al comunei Rebra. Ioan Burdeț deținea o cârciumă în Rebrîșoara și a fost unul dintre principalii sprijinitori ai lui Leonida Bodi. Cei trei au fost arestați și anchetați la sediul Securității din Bistrița. În noaptea dintre 23 și 24 iunie 1949, au fost scoși din arestul Securității și transportați cu o mașină până în zona satului Nepos, apoi duși pe jos până pe *Dealul Crucii* unde au fost împușcați, fără să existe vreo sentință judecătorească de condamnare.

Locația: sat Nepos, com. Feldru, jud. Bistrița-Năsăud,

Data acțiunii de deshumare: 27-28 aprilie 2009

<http://www.ziua.net/display.php?data=2009-04-29&id=252511>

<http://www.gandul.info/flux/groapa-comuna-cu-luptatori-anticomunisti-descoperita-in-bistrita-nasaud.html?3996;4245237>

<http://www.adevarul.ro/articole/bistrita-ramasitele-a-trei-partizani-executati-in-1949-cautate-la-cererea-rudelor.html>

<http://www.mediafax.ro/social/trei-membri-ai-rezistentei-executati-de-securitate-in-1949-vor-fi-exhumati.html?1688;4243468>

VITAN PETRU

Vitan Petru (zis Gheberici) a aderat în 1948 la organizația anticomunistă *Liga Partizanilor Români din Hațeg*, condusă de inginerul Lazăr Caragea. În iunie 1949, în urma unei trădări, Lazăr Caragea a fost rănit și capturat, apoi au urmat arestări în rândurile membrilor și sprijinitorilor organizației. Unii dintre cei vizați, pentru a nu fi prinși, au devenit fugari, refugiindu-se în zonele muntoase din apropiere. Vitan Petru împreună cu consăteanul său, Nandra Iosif, s-au retras în zona înălțimilor împădurite de la nord-est de satul Băiești (ultimele ramificații ale Munților Șureanu). În 21 noiembrie 1952, cei doi au fost surprinși într-un bordei amenajat de ei în *Părăul Fădițăului*, la circa 2,5 - 3 km spre nord-est față de sat. Iosif Nandra a fost rănit iar Petru Vitan a fost omorât cu grenade.

Locația: sat Băiești, com. Pui, jud. Hunedoara.

Data acțiunii de deshumare: 6 - 7 mai 2009.

<http://www.evz.ro/detalii/stiri/inca-un-partizan-exhumat-850073.html>

<http://www.romanialibera.ro/a152995/supravietuitorul-din-sureanu.html>

http://www.cotidianul.ro/iicr_exhumeaza_ramasitele_unui_partizan_anticomunist_impuscat_de_fosta_securitate_in_noiembrie_1952-83349.html

<http://www.hunedoreanul.ro/eveniment/partizan-anticomunist-impuscat-de-securitate-deshumat-la-baiesti-4306298>

ANCULIA PETRU, URDĂREANU GHEORGHE

Anculia Petru (zis Miloi), meșter cojocar în Teregova, a făcut parte din grupul de partizani condus de notarul Gheorghe Ionescu. Urdăreanu Gheorghe (zis Tunariu), agricultor, a făcut parte din grupul de partizani al fraților Duicu, format în martie 1948, iar ulterior din grupul condus de colonelul Ion Uță. Cei doi au fost uciși în lupta din 22 februarie 1949 de la *Pietrele Albe* (la circa 8 km vest de Teregova), spre Munții Semenic. După ce au fost uciși, cadavrele lor au fost expuse în fața Preturii (azi Primăria) din Teregova, apoi îngropate în secret.

Locația: com. Teregova, jud. Caraș-Severin.

Data acțiunii de deshumare: 18 - 19 iunie 2009.

<http://www.evz.ro/articole/detalii-articol/855667/Partizanii-din-Banat-au-jurat-pe-Biblie-Toti-pentru-unul-unul-pentru-toti/>

<http://www.adevarul.ro/articole/resita-patru-victime-ale-comunismului-dezgropate-in-banatul-de-munte.html>

<http://www.adevarul.ro/articole/eroi-rastigniti-si-ingropati-in-lanturi.html>

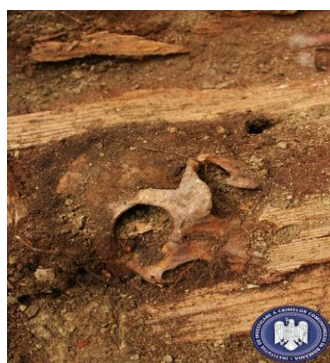
http://www.amosnews.ro/Actiune_de_exhumare_a_patru_partizani_anticomunisti-279309

MEȘTER ANDREI

După instaurarea comunismului, Andrei Meșter s-a împotrivit noului regim, devenind o persoană incomodă care trebuia redusă la tăcere. Fiind urmărit de autorități, la începutul anului 1948 și-a părăsit domiciliul și a devenit fugar în Munții Trascăului. A fost capturat și arestat în vara lui 1948, în satul Valea Poienii. Securitatea l-a făcut responsabil de conducerea unei așa-zise *bande* de partizani, care în realitate nu a existat. A fost anchetat și torturat aproximativ trei luni în arestul Securității din Turda, iar în dimineața zilei de 20 octombrie 1948 (zi de târg la Sălciua), a fost scos din arest, transportat cu mașina Securității pe Valea Arieșului, până la hotarul dintre comunele Poșaga și Sălciua, unde a fost împușcat mortal din spate.

Locația: com. Sălciua, jud. Alba.

Data acțiunii de deshumare: 27 - 28 august 2009.

<http://www.napocanews.ro/2009/08/partizanu-anticomunist-andrei-mester-a-fost-exhumat-%E2%80%93-galerie-foto.html>

<http://www.adevarul.ro/rss/articol/alba-iulia-andrei-mester-victima-a-securitatii-va-fi-exhumat-la-salcuia.html>

<http://www.adevarul.md/articole/alba-iulia-au-inceput-cautarile-luptatorului-anticomunist-andrei-mester.html>

<http://www.ziuadecj.ro/action/article?ID=29779>

SELAGEA NICOLAE

Nicolae Selagea a făcut propagandă în favoarea P.N.Ț., motiv pentru care a fost urmărit de Securitate încă din toamna anului 1948. În urma unei trădări, a fost surprins și blocat într-o șură. A urmat un schimb de focuri cu cadrele de Securitate, a fost rănit la un picior de către locotenentul Octavian Vociu, apoi a fost imediat împușcat mortal, din apropiere, de către maiorul Mihail Kóvaci, pe atunci șeful Serviciului Județean al Securității Poporului Turda.

Locația: sat Dealul Capsei, oraș Câmpeni, jud. Alba.

Data acțiunii de deșumare: 1 - 2 septembrie 2009.

<http://www.romaniailibera.ro/a163862/nup-pentru-1-800-de-crime-ale-comunismului.html>

<http://www.adevarul.ro/articole/alba-iulia-o-alta-victim-a-securitatii-va-fi-exhumata-in-apuseni.html>

http://www.ziarulunirea.ro/art.php?cat=22&pg_id=29405

<http://www.citynews.ro/maramures/eveniment-29/tata-a-5-copii-ucis-de-seful-securitatii-din-turda-56768/>

SIMION MUREȘAN

Simion Mureșan a adăpostit trei partizani din Organizația anticomunistă *Partizanii Regelui Mihai*, sau *Armata Albă* constituită în 1948 și activă de la Turda până la Gherla, cu foarte mulți aderenți în zona rurală din jurul acestor orașe.

În 5 octombrie 1949 Securitatea a organizat o acțiune în satul Sântejude Vale, cu scopul prinderii a trei partizani și pentru identificare sprijinatorilor acestora. Gospodăria lui Simion Mureșan a fost înconjurată. Au fost prinși doi dintre ei și la scurt timp au fost executați. Al treilea a reușit să scape. A fost prins ulterior și condamnat la 7 ani de închisoare. După execuția celor doi partizani Simion Mureșan a fost ridicat de acasă și executat la rândul său prin împușcare, fiul cel mare fiind obligat să îl îngroape.

Locația: sat Sântejude Vale, comuna Țaga, jud. Cluj.

Data acțiunii de exhumare: 22 octombrie 2009.

<http://www.ziuadecj.ro/action/article?ID=32717>

<http://www.romanialibera.ro/a167946/partizan-din-armata-alba-exhumat-in-judetul-cluj.html>

<http://www.tvmures.ro/stiri-locale/stiri-calde/detalii-stiri-calde/article/ramasitele-pamantesti-ale-unui-barbat-ucis-de-securitate-deshumate-in-judetul-cluj.html>

<http://www.citynews.ro/cluj/eveniment-29/impuscat-acum-60-de-ani-dezgropat-la-taga-61839/>

ALEXANDRU MACAVEI

Alexandru Macavei, fost membru P.N.Ț. și sublocotenent în armată, a fost deblocat în anul 1946. A intrat în conflict cu autoritățile comuniste și s-a alăturat grupului de partizani condus de maiorul Nicolae Dabija, fiind unul dintre liderii grupului. Căutările efectuate până în prezent nu au dus încă la descoperirea rămășițelor pământești ale lui Alexandru Macavei însă investigațiile noastre pe această linie vor continua.

Locația: sat Mușca, com. Lupșa, jud. Alba.

Data acțiunii de căutare a osemintelor: Campania I (15 - 16 iunie 2009); Campania II (22 iulie 2009); Campania III (27 iulie 2009).

<http://www.adevarul.ro/articole/alba-iulia-un-partizan-anticomunist-exhumat-la-lupsa.html>

<http://www.ziua.ro/news.php?id=30705&data=2009-06-15>

<http://www.ziuadecj.ro/action/article?ID=26294>

http://www.monitorulab.ro/cms/site/m_ab/news/cercetarile_vor_fi_reluate_in_septembrie_66703.html

BERZESCU Iovan (zis MICȘESCU) și SMULTEA Horia (zis CRIȘU)

Iovan Berzescu s-a născut la 20 aprilie 1911 în Teregova, unde a urmat câteva clase primare. Ocupația s-a a fost agricultura. A fost căsătorit și a avut trei copii. Membru al organizației anticomuniste conduse de notarul Gheorghe Ionescu. În ianuarie 1949, în casa sa au depus jurământ de credință o parte din membrii organizației. A luat parte la atacul asupra postului de jandarmi Teregova, precum și la confruntarea de la Pietrele Albe din 22 februarie 1949.

Horia Smultea fost membru în organizația notarului Gheorghe Ionescu. A participat la atacului asupra postului de jandarmi.

La 12 martie 1949, cei doi au fost urmăriți de Securitate și răpuși de gloanțe. Martorii oculari afirmă că cei doi, sau cel puțin unul dintre ei, a fost doar rănit, fiind apoi împușcat încă o dată. Au fost îngropați noaptea, în secret, într-o groapă comună situată în afara cimitirului *La Suliță*, lângă grădina lui Ion Schinteie.

INVESTIGAȚII SPECIALE

În data de 15 Mai 2009, o echipă a Serviciului de investigații speciale împreună cu jurnalista Sidonia Silian de la cotidianul *România liberă*, a realizat un interviu cu fostul ofițer superior MI, Alexandru Ioanițescu – comandant al Coloniei de muncă Giurgeni/formațiunea 0319 (1 mai 1960 – 30 nov. 1962); loțiitor comandant pentru pază și regim la Colonia de muncă Periprava/formațiunea 0830 (30 nov. 1962 – 30 apr. 1964). Acest interviu a fost publicat în cotidianul *România liberă* în ziua de 17 Iunie 2009: „Torționari și deținuți: mărturii în oglindă din lagărul comunist”.

Cetățeanul Comănești Gheorghe (n. 8 februarie 1940), condamnat la moarte în 1984 de Tribunalul militar teritorial București pentru subminarea economiei naționale, a fost invitat în 2009 la sediul IICCMER, unde i s-a înmănat Decretul Prezidențial nr. 237/1984 privind admiterea și respingerea unor cereri de comutare a pedepsei cu moartea (decretul a fost deklasificat prin H.G. nr. 424 bis din 22 iunie 2009). Prin acest act normativ sus-numitului i-a fost comutată pedeapsa capitală în 25 de ani închisoare (decretul conține o serie de documente care au stat la baza întocmirii actului normativ: Nota secretarului prezidențial și al Consiliului de Stat – Dumitru Apostoiu, sentințele de condamnare la moarte, rapoarte ale MJ, MI, ale Tribunalului Suprem și ale Procuraturii Generale a RSR, cererile de clemență ale condamnaților la moarte, adresele președintelui Consiliului de Stat, Decizii ale Secției militare din Tribunalul Suprem, diverse adrese etc).

Recurs plângere penală împotriva lui Moldovan Radu Sandu, Investigație specială – plângere penală realizată de experții IICCR Mihai Burcea, Dan Drăghia, împreună cu Serviciul Juridic.

PROIECTE DE CERCETARE

Avortul ca decizie politică în România comunistă

Studiul își propune evaluarea măsurilor de control ale natalității adoptate de regimul comunist în România din perspectivă instituțională. În cazul României, sporirea

natalității reprezintă obiectivul principal al politicii demografice comuniste. Proiectul de față își propune să evalueze ansamblul de măsuri destinate îndeplinirii acestui obiectiv, dintre care piatra unghiulară este reprezentată de Decretul 770/1966 (de interzicere a avortului liber), cu modificările ulterioare. Cercetarea politicilor demografice ale unui stat permite surprinderea unor dimensiuni concrete ale modalității în care statul se raportează la proprii săi cetățeni, ale termenilor în care este discutată „valoarea utilă” a unui individ în raport cu „societatea” pe care statul încearcă să o configureze. Felul în care individul poate dispune de propriul său corp este important în negocierea drepturilor și obligațiilor pe care un cetățean le are față de „societate.” Totodată, politicile demografice ale unui regim politic sunt un bun indicator ale proiectelor sociale pe care respectivul regim politic le prefigurează pentru societate, pe termen mediu și lung. În cursul anului 2009 au fost parcurse următoarele etape în vederea definitivării proiectului:

1. Fotografierea și prelucrarea datelor existente în depozitul de arhivă a Ministerului Sănătății, București.
2. Redactarea textelor.

Rezultatele cercetării vor fi publicate în anul 2010 într-un volum realizat de experții IICCR: Corina Pălășan (coord.), Luciana Jinga, Cristina Roman, Florin Soare.

Femeile în cadrul Partidului Comunist din România, 1947-1989

Acest proiect își propune studierea situației femeilor în cadrul Partidului Comunist din România, începând cu momentul 23 august 1944 și până la Revoluția din 1989, din punct de vedere instituțional, legislativ, politic și social. Studiul va cuprinde trei direcții de cercetare. Vor fi analizate mai întâi organizațiile feminine ale Partidului Comunist, ulterior vom încerca să stabilim în ce măsură statul comunist român a dus o politică coerentă de „promovare a femeii”. Cea de-a treia parte a studiului va cuprinde studii de caz – destine ale femeilor în timpul regimului comunist, alese din perspectiva reprezentativității lor în cadrul general al temei. Departe de a fi o îngustare a câmpului de cercetare, o analiză a condiției femeii în timpul regimului comunist din punct de vedere instituțional, legislativ, politic și social, permite surprinderea unor aspecte diverse precum: modul de organizare și funcționare a structurilor Partidului Comunist, rolul și impactul propagandei în societate, apariția și dezvoltarea organizațiilor de masă menite a înregimenta întreaga populație. Această cercetare se impune ca o continuare firească a proiectelor IICCR privind studierea structurilor de stat și de partid în România comunistă și a politicii demografice duse de regimului comunist. În cursul anului 2009 au fost parcurse următoarele etape în vederea definitivării proiectului:

1. Fotocopiarea și prelucrarea fondurilor arhivistice deținute de Arhivele Naționale Istorice Centrale și Direcțiile Județene ale Arhivelor Naționale.
2. Fotocopiarea și prelucrarea textelor legislative referitoare la politicile de „promovare ale femeii”. Iunie – septembrie 2009, raport intermediar.

Rezultatele cercetării vor fi publicate într-un volum coordonat de expertul IICCR Luciana Jinga.

Pânza de păianjen. Ion D. Sîrbu în plasa Securității

Lucrarea își propune să prezinte urmărirea de către Securitate a lui Ion D. Sîrbu între anii 1964-1989. Plecând de la dosarul de urmărit al scriitorului, autorul intenționează să prezinte metodele utilizate de ofițerii securiști și consecințele acestora în viața privată și literară a lui I.D. Sîrbu. Pentru o aprofundare a subiectului ne propunem un capitol introductiv care să conțină o microbiografie a dramaturgului prea puțin cunoscut astăzi, urmată de capitolele urmăririi efective, desfășurată pe aproape trei decenii, iar, în final, un capitol separat despre prietenii, de suflet și de litere ai scriitorului, prinși și ei în angrenajul securistic. Ne propunem să prezentăm, cu argumente istorice, provenind din arhivele fostei poliții politice, o personalitate pe nedrept ignorată, a cărei verticalitate nu s-a frânt nici în condiții de carceră penitenciară, și a cărei luciditate nu s-a lăsat înșelată de promisiunile și demagogia unui regim nociv. În cursul anului 2009 au fost parcurse următoarele etape în vederea definitivării proiectului:

1. Colectarea documentelor urmăririi lui Ion D. Sîrbu, întocmite de Securitate.
2. Colectarea documentelor referitoare la urmărirea prietenilor lui Sîrbu: Ion Negoitescu, Ștefan Augustin Doinaș, Ovidiu Cortruș, ș.a.

Rezultatele cercetării vor fi publicate în anul 2010 într-un volum coordonat de expertul IICCR Clara Mareș.

Monica Lovinescu în documentele Securității (1949-1989)

Lucrarea aduce în prim plan o personalitate reprezentativă a exilului românesc, Monica Lovinescu, din perspectiva notelor, rapoartelor și a sintezelor informative produse de fosta Securitate în intervalul 1949-1989. Prezentarea documentelor urmărește sublinierea dihotomiei evidente dintre esența personalității unui om și felul în care a ales regimul comunist să-i trunchieze existența în dosarele deschise pe numele său, într-un volum care urmează să apară în cursul anului 2010.

Tranziția din România (1989 – 2008)

Volumul este în curs de finalizare. Cartea va fi editată doar în limba poloneză și va reprezenta o apariție editorială importantă pe piața de gen din Polonia (în condițiile în care, lucrări cuprinzătoare privind tranziția post-1989 din România au lipsit până acum, atât în Polonia, cât și în România). Adam Burakowski este autorul părții de tranziție politică, iar Marius Stan al celei de tranziție economică (cu tot ce incumbă aceste titluri generale: instituții, actori-cheie, cronologii, evenimente, democrație, crize, alegeri, aspecte economice, aderare UE/NATO, corupție, justiție, partide politice, guvernări, președinții și foarte multe altele).

Volumul este realizat de Adam Burakowski și expertul IICCR Marius Stan.

Experiențe carcerale în România comunistă

Pe parcursul anului 2009 a fost publicat volumul al III-lea din seria *Experiențe carcerale în România comunistă*, care conține un număr de 23 de interviuri, realizate în județele Brașov, Bistrița, Timiș, Tulcea, Iași, Bihor și Mehedinți.

A fost finalizat și volumul al IV-lea, urmând a fi trimis spre publicare, iar volumul al V-lea era realizat în proporție de 90%.

În cadrul proiectului a mai fost realizate un număr de 23 de interviuri în județele Brașov, Giurgiu, Dâmbovița, Prahova, Sibiu, Zalău și în București, însumând peste 60 de ore.

Experții Serviciului muzeu-memorie din cadrul IICCR au realizat un număr de 30 transcrieri și 30 editări.

Decembrie 1989: morți, răniți, pagube materiale

În decembrie 2009 s-au împlinit douăzeci de ani de la Revoluția română, în urma căreia dictatorul Nicolae Ceaușescu și regimul patronat de acesta au fost înlăturate. Scopul proiectului îl constituie realizarea unei lucrări de sinteză și analiză despre acest eveniment major din istoria recentă a României, în care să fie prezentate numărul victimelor (morți, răniți), gradul de implicare a instituțiilor de partid și de stat în derularea evenimentelor, precum și realizarea unei baze de date pentru publicul larg și pentru uz intern cu numele celor care au participat în mod direct la represiunea împotriva demonstranților anticomuniști.

Cercetarea se va finaliza prin apariția unui volum coordonat de experții IICCR Dumitru Lăcătușu și Andrei Lascu, împreună cu echipa G-ral. (r.) Dan Voinea.

Direcția anchete/cercetări penale a Securității: 1948-1989. Organizare, funcționare și personal

Acest proiect reprezintă prima monografie, de după 1989, care și-a propus să analizeze exclusiv și exhaustiv o singură direcție a fostei Securități. Concepută după modelul Dicționarul Comandanților, va oferi publicului larg și celui de specialitate o primă și inedită analiză privind organizarea și funcționarea Direcției anchete penale, criteriile de recrutare a personalului, modificările acestei Direcții în timpul perioadei comuniste, precum și traseul postdecembrist al foștilor anchetatori. Până în prezent, experții implicați în acest proiect au realizat o bază de date (cuprinde aproximativ 300 de foști anchetatori) și au cercetat la CNSAS mai multe dosare întocmite de această direcție.

Proiectul implică activități de cercetare și documentare, consultare a Fondului documentar de la ACNSAS, fotocopiare dosare Fond CC al PCR – Cadre – ANIC, București, Arhiva Consiliului Național pentru Studierea Arhivelor Securității și Arhivele Naționale Istorice Centrale.

Cercetarea se va finaliza prin apariția unui volum coordonat de Dumitru Lăcătușu.

Trupele de grăniceri 1945 – 1989

Proiectul implică fotocopierea documentelor din fondurile ANIC, CNSAS, Biblioteca Militară, Biblioteca Academiei, consultarea bibliografiei aferente, alcătuirea unei părți din cercetarea finală. Proiectul este coordonat de expertul IICCR Dan Drăghia.

Dosare de cadre ale foștilor ofițeri de Securitate

Proiectul implică studierea și fotocopierea din arhiva CNSAS a dosarelor de cadre. Proiectul este coordonat de expertul IICCR Dan Drăghia.

Baza de date a IICCR

Pe tot parcursul anului 2009 a continuat procesul de îmbunătățire a bazei de date a IICCR. Astfel, au fost fotocopiate câteva sute de Decrete ale Prezidiului MAN/Consiliului de Stat și Decrete Prezidențiale. Au fost fotocopiate 200 de dosare personale profesionale ale unor ofițeri MI, documente care vor sta la baza elaborării volumului al II-lea al „Dicționarului ofițerilor și angajaților civili ai Direcției Generale a Penitenciarelor. Aparatul central (1948 – 1989)”. Au fost fotocopiate peste 50 de dosare provenite din fosta Secție administrativă a CC al PCR, dosare care conțin situația a peste 10.000 de ofițeri superiori din cadrul MI, ce urmau să fie avasați sau trecuți în rezervă în perioada 1978 – 1989 (prin consultarea acestor dosare a fost completată situația privind datele de stare civilă și militară a 200 de ofițeri superiori ai MI).

CERCETĂRI DE TEREN-ISTORIE ORALĂ

Rezistența anticomunistă din Munții Făgăraș

În intervalul 9-10 octombrie 2009, o echipă de experți ai SMM au desfășurat o campanie de cercetare în zona rurală de pe versantul nordic al Munților Făgăraș, unde au realizat interviuri pe tema rezistenței anticomuniste și a colectivizării agriculturii. În această campanie au fost realizate șase interviuri.

Alte teme:

Au mai fost realizate interviuri și pe următoarele teme: colectivizare și represiune: 4 interviuri, rezistența anticomunistă din munți: 11; Fortul 13 Jilava: 3; înregistrări audio/video de la campaniile de exhumare: 20 de ore; alte teme: 15 interviuri.

Arhiva de Istorie orală a IICCR s-a îmbogățit în 2009 cu 107 interviuri, însumând peste 200 de ore.

PROIECTE EDUCATIONALE

Filme din arhiva Securității maghiare, „*Poliția politică: instrucțiuni de folosire. Filme documentare din arhiva securității maghiare*”

În martie 2009, la Universitatea de Vest din Timișoara, IICCR a organizat proiecția unor documentare din arhiva Securității maghiare. Sub titlul „Poliția politică: instrucțiuni de folosire. Filme documentare din arhiva securității maghiare”, IICCR a propus publicului larg un colaj privind aspectele mai puțin cunoscute ale unei instituții care a reprezentat instrumentul de conservare a puterii în fostele state comuniste. Filmele incluse în program (inedite pentru publicul român) au înfățișat aspecte tehnice din activitatea Securității maghiare: „Percheziția secretă”, „Instrucțiuni pentru răspândirea manifestelor”, „Urmărirea în cadrul contraspionajului” sau „Instrucțiuni de organizare a caselor conspirative”. Metodele de lucru ale Securității au fost similare în toate țările fostului bloc comunist, astfel încât materialele documentare prezentate au constituit un punct valid de pornire pentru discuțiile care au avut loc la sfârșitul proiecțiilor.

Proiectul a fost coordonat de experții IICCR Ștefan Bosomitu și Florin Soare.

O istorie a comunismului din România – manual pentru liceu, (ediție revăzută), Polirom, 2009

În septembrie 2008, IICCR a editat primul manual de istorie a comunismului din România (Anexa 3). Manualul reprezintă un suport pentru cursul opțional *O Istorie a Comunismului din România*, adoptat de Ministerul Educației, Cercetării și Tineretului, la inițiativa colaboratorului IICCR, profesorul Mihai Stănescu (Anexa 4).

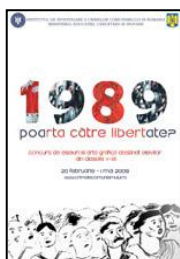
Autorii manualului sunt Mihai Stănescu, profesor de istorie la Liceul Teoretic „Traian Lalescu” din Orșova; Raluca Grosescu, coordonator al Serviciului documentare și cercetare din cadrul Institutului de Investigare a Crimelor Comunismului în România; Dorin Dobrințu, cercetător la Institutul „A.D. Xenopol” și coordonator al Comisiei Prezidențiale Consultative pentru Analiza Dictaturii Comuniste din România; Andrei Muraru, cercetător la Institutul de Investigare a Crimelor Comunismului în România; Liviu Pleșa, cercetător la Consiliul Național de Studiere a Arhivelor Securității, membru al Comisiei Prezidențiale Consultative pentru Analiza Dictaturii Comuniste din România; Sorin Andreescu, profesor de istorie la școala nr. 165, București. Referenții acestui manual au fost Dr. Dennis Deletant, Dr. Stelian Tănase, Dr. Daniela Zaharia.

În aprilie 2009, a fost lansată ediția revăzută și definitivă a manualului. În anul școlar 2008-2009, cursul și manualul au fost introduse în 63 licee-pilot din întreaga țară, peste 2000 de elevi beneficiind de acest program educativ. Pentru anul școlar 2009-2010 estimăm că mai mult de 5000 de elevi vor opta pentru acest curs. Proiectul a fost sprijinit de Ambasada Regatului Țărilor de Jos la București, Ambasada SUA la București, Fundația Konrad Adenauer.

<http://www.ziua.ro/action/article?ID=23522>

http://www.cotidianul.ro/o_noua_editie_a_manualului_de_istoria_comunismului_a_fost_lansata_luni_dupa_eliminarrea_unor_greseli-79565.html

Concursul "1989-Poarta către libertate?"

În perioada 20 februarie - 5 iunie 2009, IICCR a organizat cea de-a treia ediție a concursului de eseuri și artă grafică destinat elevilor din clasele V-VIII pe tema "1989-Poarta către libertate?". Scopul concursului a fost de a crește interesul copiilor și tinerilor pentru istoria recentă a României, determinându-i să reflecteze asupra naturii regimului comunist din România, precum și asupra schimbării aduse de anul 1989 în viața românilor. La concurs au participat 2000 de elevi din toate zonele țării și din toate categoriile de vârstă. Juriul a fost compus din istorici, jurnaliști, experți MECI (Lucia Hossu Longin, Doru Dumitrescu, Ioan T. Morar) pentru categoria eseuri, iar pentru artă, acesta a fost format din critici de artă și fotografi (Irina Hasnas, Oana Tănase, Dia Radu). Proiectul a fost coordonat de experții IICCR Luciana Jinga și Adelina Țânțariu și sprijinit de Ministerul Educației, Reprezentanța Comisiei Europene la București și Fundația Konrad Adenauer.

<http://www.ziua.net/news.php?data=2009-06-05&id=29752>

<http://www.revista22.ro/articol-6157.html>

Școala de Vară de la Făgăraș-Sâmbăta de Sus, 25 iunie - 3 iulie 2009

Școala de Vară face parte din programele educaționale derulate de IICCR și are ca scop o mai bună cunoaștere a perioadei 1944-1989 de către elevi.

Numărul elevilor participanți a fost de 16, provenind de la licee din București, Siret, Alexandria, Oltenița, Petroșani, Tulcea, Brașov, Cluj-Napoca, Alba Iulia, Florești-Prahova.

Școala de Vară a fost organizată în colaborare cu Memorialul Rezistenței Anticomuniste *Țara Făgărașului* și Fundația „Negru Vodă” din Făgăraș și a beneficiat de sprijin financiar din partea Reprezentanței Comisiei Europene în România și a Fundației *Konrad Adenauer*.

<http://www.adevarul.ro/rss/articol/brasov-scoala-de-vara-pe-tema-comunismului-la-fagaras.html>
<http://www.bzf.ro/proiectul-muzeului-rezistentei-anticomuniste-a-demarat.html>
http://www.radiostar.ro/scoala_de_vara_la_fagaras.html

Universitatea de Vară de la Râmnicu Sărat, ediția a III-a, 23-30 august 2009

Proiectul are ca scop o mai bună cunoaștere a perioadei 1944-1989 de către studenți, pentru a-i determina să reflecteze asupra caracterului ilegal și criminal al regimului comunist din România. Contactul cu trecutul a fost realizat, pe de o parte, prin dialogul direct cu cei care au fost martori și victime ale sistemului represiv comunist, iar pe de altă parte, prin intermediul lectorilor, personalități marcante ale României postdecembriste și istorici specializați pe perioada comunistă. Și în acest an am avut lectori din străinătate (Germania, Ungaria, Bulgaria).

La a treia ediție au participat 25 de studenți cu vârsta cuprinsă între 19 și 27 de ani din București, Bușteni, Botoșani, Slatina, Ploiești, Moinești și din Republica Moldova.

Universitatea de Vară a beneficiat de sprijin din partea Fundației *Konrad Adenauer*.

<http://www.ziarullumina.ro/articole%3B998%3B1%3B27370%3B0%3BUniversitate-de-vara-in-fosta-inchisoare-de-la-Ramnicu-Sarat.html>
http://www.sansabuzoiana.ro/la_zi.html?aid=29986
<http://www.napocanews.ro/2009/05/universitatea-de-vara-ramnicu-sarat-23-31-august-2009.html>

„Persecuția Bisericii în România comunistă. Cazul Evanghelicilor. Proiect de istorie orală”, Timișoara, 4-5 Septembrie 2009

Workshop-ul s-a desfășurat în colaborare cu Institutul Român de Cercetări Evanghelice „Areopagus” din Timișoara, scopul fiind acela de a le oferi participanților elementele de bază în domeniul istoriei orale și de a forma o echipă care să se poată implica într-un proiect mai amplu de realizare de interviuri despre persecuția Bisericii în România comunistă, cu aplicabilitate îndeosebi pe cazul bisericilor evanghelice.

Participanții au fost tineri interesați de istoria orală din Timișoara, Oradea, Hațeg și Oravița.

CURSURI DE PERFECTIONARE CU PROFESORII DE ISTORIE, LECȚII DESCHISE

Cursuri de perfecționare cu profesorii de istorie

În 2009, IICCR a organizat patru cursuri de formare în didactica predării istoriei comunismului (Cluj: 10-11 aprilie, Iași: 15-16 mai, Orșova: 4-5 septembrie și Craiova: 16-17 octombrie), la care au participat 126 de profesori din 13 județe. Scopul acestui training a fost popularizarea în rândul cadrelor didactice a metodelor specifice de predare a istoriei comunismului. Proiectul a fost coordonat de experții IICCR Raluca Grosescu, șef Serviciu documentare și cercetare, și Luciana Jinga. Proiectul a fost sprijinit de Ambasada Regatului Țărilor de Jos la București, Fundația Konrad Adenauer și Ministerul Educației.

Intervenții în liceele bucureștene pe teme legate de istoria recentă a României - 6 decembrie 2009

Lección deschisă - *Scriitori urmăriți de Securitate* susținută de expertul IICCR, Clara Mareș, la Liceul *Dante Alighieri* din București.

PROGRAMUL DE MASTER *ISTORIA COMUNISMULUI ROMÂNESC*

15-16 mai 2009 - Programul de master „Istoria comunismului românesc”, organizat de Institutul de Invesigare a Crimelor Comunismului în România, Facultatea de Istorie a Univeristății „Al. I. Cuza” și Centrul de Studii asupra Comunismului și Postcomunismului, a fost prezentat oficial la Salonul Ofertelor Academice de la Universitatea ieșeană.

13-21 iulie, respectiv 7-12 septembrie 2009 – Organizarea sesiunilor de înscriere la programul de master „Istoria Comunismului Românesc”, cu detalii pe www.studiulcomunismului.ro.

PROIECTE

Remember - Comunizarea Țării Făgărașului. Model experimental de muzeizare a instaurării comunismului în Țara Făgărașului

Proiectul a fost realizat de Fundația Culturală „Negru Vodă” din Făgăraș, Memorialul Rezistenței Anticomuniste Țara Făgărașului, IICCR, Muzeul Țării Făgărașului „Valer Literat”, Consiliul Local și Primăria Făgăraș, Biblioteca Universității Transilvania Brașov, Muzeul de Etnografie Brașov, Radio Star Făgăraș, Televiziunea Făgăraș și reprezintă o parte dintr-un proiect mai amplu al Fundației Culturale „Negru Vodă”, în parteneriat cu Institutul de Investigare a Crimelor Comunismului în România, de a înființa *Memorialul Rezistenței Anticomuniste Țara Făgărașului*.

Proiectul a fost finanțat prin programul Administrația Fondului Cultural Național al Ministerului Culturii.

Remember - Keep Alive the Past Memory for the Future (Păstrarea vie a amintirilor trecute pentru generațiile viitoare), 2009-2010

Proiectul este finanțat prin programul UE „Europe for Citizens” și este derulat de Fundația Culturală „Negru Vodă” Făgăraș, IICCMER, Universitatea „Transilvania” Brașov, Muzeul „Casa Mureșenilor” Brașov, Forumul Democratic German din Brașov, Asociația Culturală Româno-germană „Romanima” Nürnberg, Universitatea „St. Cyril și St. Methodius”, Veliko Tarnovo, Bulgaria, Universitatea „Carl Von Ossietzky” Oldenburg, Germania.

Scopul proiectului este modelarea unei imagini corecte asupra evenimentelor din perioada 1944-1964, prin luarea în considerare a următoarelor aspecte: presiuni și constrângeri impuse de regimul politic, reacția populației împotriva impunerii dictaturii; crearea unei reflecții asupra originii UE, asupra integrării și prezervării istoriei reale cu laturile sale întunecate implicând deportarea sașilor și a altor grupări etnice.

În cadrul proiectului, între 25 și 29 noiembrie 2009 a avut loc Workshop-ul „*Remembrance of Pain and Hope*”, la Brașov și Făgăraș.

FIȘE MATRICOLE PENALE

(proiect inter-departamental coordonat de Serviciul investigații speciale)

A continuat și în anul 2009 fotocopierea, prelucrarea și redenumirea fișelor matricole penale din Arhiva Administrației Naționale a Penitenciarelor. Astfel, au fost fotocopyate fișele de la litera S până la W.

Au fost postate pe site fișele corespunzătoare literelor D, E, F, G, H, I, J, K - 28.800 de fișe referitoare la 18.077 deținuți politici. S-a ajuns astfel la un număr de 57.000 de fișe matricole prelucrate, privind peste 37.000 de deținuți politici.

Proiectul a avut un ecou deosebit în mass-media, în rândul istoricilor interesați de perioada comunistă, dar și a publicului larg, interesat să afle informații despre rudele

care au trecut prin închisorile comuniste.

La sfârșitul anului erau pregătite pentru a fi postate pe site și fișele corespunzătoare literelor L și M.

CONFERINȚE, MESE ROTUNDE, WORKSHOP-URI

Organizate de IICCR sau în colaborare cu alte instituții partenere:

Conferința Cuba at the crossroads (Cuba la răscruce) – 10 februarie 2009

Centrul de Studii asupra Comunismului și Postcomunismului (CSCP) din cadrul Universității „Alexandru Ioan Cuza” din Iași a organizat conferința *Cuba at the crossroads (Cuba la răscruce)* susținută de domnul Pedro Fuentes, purtător de cuvânt al Presidio Politico Cubano.

Conferința Studying History Together: Case Studies About the Interdependence of Securitate Files and Stasi Documents (Studiind istoria împreună: studii de caz despre interdependența dosarelor de Securitate și a documentelor Stasi – 26 martie 2009

Centrul de Studii asupra Comunismului și Postcomunismului (CSCP), în colaborare cu Fundația Konrad Adenauer și IICCR au organizat conferința „*Studying History Together: Case Studies About the Interdependence of Securitate Files and Stasi Documents (Studiind istoria împreună: studii de caz despre interdependența dosarelor de Securitate și a documentelor Stasi)*” susținută de domnul dr. Georg Herbstritt, cercetător la Oficiul pentru Administrarea Arhivelor Stasi (Berlin).

Sesiune de comunicări științifice a doctoranzilor - 25 aprilie 2009

Institutul de Investigare a Crimelor Comunismului în România în parteneriat cu Centrul de Studii asupra Comunismului și Postcomunismului și Facultatea de Istorie a Universității „Al. I. Cuza” Iași, a organizat în data de 25 aprilie 2009, la Iași, o sesiune de comunicări științifice dedicată doctoranzilor. Evenimentul s-a înscris în seria manifestărilor organizate cu ocazia împlinirii a 20 de ani de la căderea regimurilor comuniste din Europa. Au participat 16 doctoranzi în istorie și științe politice de la universitățile: „Al. I. Cuza” Iași, Universitatea din București, Universitatea „Babeș-Bolyai”. Au susținut prezentări următorii experți IICCR: Ștefan Bosomitu, Luciana Jinga, Andrei Muraru și Dan Drăghia.

Conferința *Lessons from Cuba (Lecții din Cuba)*- 29 mai 2009

Departamentul de Relații Internaționale din cadrul Universității „Alexandru Ioan Cuza” din Iași, în parteneriat cu CSCP și IICCR, a organizat conferința *Lessons from Cuba (Lecții din Cuba)* susținută de domnul Pedro Fuentes, purtător de cuvânt al *Presidio Politico Cubano*.

Conferința *Condamnarea crimelor comunismului și aplicarea dreptului internațional*-12 iunie 2009

IICCR, împreună cu Fundația Konrad Adenauer, *Programul Statul de Drept în Europe de Sud-Est*, a organizat în data de 12 iunie 2009, Conferința națională « Condamnarea crimelor comunismului și aplicarea dreptului internațional ». Au luat cuvântul: Dr. Marius Oprea, președintele IICCR; Prof. Univ. Dr. Cristian Pîrvulescu, Școala Națională de Studii Politice și Administrative; Prof. Univ. Dr. Iulia Motoc, Facultatea de Științe Politice, București; Dr. Iur. Stefanie Ricarda Roos, Director Programul statul de drept în Europa de sud-est, KAS ; Conf. Univ. Silvia Martiș, Universitatea Româno-Americană București ; Valerian Stan, publicist, membru în Consiliul Director al Centrului pentru Resurse Juridice; Georgiana Iorgulescu, Director Executiv, Centrul pentru Resurse Juridice; Raluca Grosescu, Șef al Serviciului documentare și cercetare, Institutul de Investigare a Crimelor Comunismului în România; Raluca Ursachi, drd. Université Paris I Panthéon Sorbonne.

Simpozionul Internațional „*Sfârșitul regimurilor comuniste. Cauze, desfășurare și consecințe*”, ediția a IV-a, Făgăraș-Sâmbăta de Sus, 25-28 iunie 2009.

Simpozionul a reprezentat o continuare a demersurilor începute în 2006, de a pune în discuție trecutul recent, și de a oferi istoricilor și cercetătorilor români și străini un cadru de dialog pe probleme de istoria regimurilor comuniste. Subiectele abordate s-au circumscris temei generale, „Sfârșitul regimurilor comuniste”: ipostaze ale comunismului românesc; sfârșitul regimului comunist în România; consecințele căderii regimului comunist în România; comunism și postcomunism pe plan internațional; istoria comunismului în postcomunism.

Simpozionul a fost organizat în colaborare cu Memorialul Rezistenței Anticomuniste „Țara Făgărașului”, Universitatea Națională de Arte din București, Asociația Culturală „Mozaic” Cluj-Napoca. Au susținut prezentări următorii experți IICCR: Cosmin Budeancă, Dumitru Lăcătușu, Andrei Murau, Alin Mureșan, Constantin Petre, Cristina Roman.

<http://www.romanialibera.ro/dosar/a168533-liderii-comunisti-intre-crima-si-lux.html>

http://www.adevarul.ro/actualitate/eveniment/Comunismul-imagini-in_0_145785487.html

<http://www.ziarullumina.ro/articole;1062;1;29857;0;Comunismul-romanesc-in-imagini-la-Bucuresti.html>

Conferința “European Conscience and Crimes of Totalitarian Communism: 20 Years After”

Miercuri, 18 martie 2009, sub titulatura “European Conscience and Crimes of Totalitarian Communism: 20 years after”, președinția cehă a Uniunii Europene a organizat la sediul Parlamentului European din Bruxelles audierea publică pe marginea Declarației de la Praga, adoptată de către Senatul Republicii Cehe la 3 iunie 2008.

Participanți au fost reprezentanții instituțiilor abilitate să cerceteze trecutul recent din mai multe state europene, între care Institutul pentru Studiarea Regimurilor Totalitare din Republica Cehă, Comisia Internațională pentru Evaluarea Crimelor Regimurilor de Ocupație Nazistă și Comunistă din Lituania, Institutul de Istorie Contemporană din Franța, etc. Din partea IICCR a participat o delegație condusă de președintele Institutului, domnul Marius Oprea, al cărui mandat a fost acela de a prezenta experiența românească în această privință, de a dezbate și propune amendamente pentru textul Declarației și de a susține acest demers în vederea adoptării documentului și la nivelul Parlamentului European. Concluzia generală a audierilor a punctat necesitatea adoptării unei astfel de declarații la nivel comunitar. În acest sens, Declarația a rămas deschisă pentru noi amendamente și semnături de susținere, care se pot face la adresa <http://praguedeclaration.org>.

Seminarul *Cuba sub Raul Castro*

Joi, 28 mai 2009, **The Institute for Cuban and Cuban-American Studies, University of Miami**, și **Institutul de Investigare a Crimelor Comunismului în România (IICCR)** au găzduit o discuție asupra mișcării de rezistență din Cuba și a contextului politic actual, incluzând situația deținuților politici și problematica drepturilor omului, precum și analiza relațiilor externe ale țării.

Printre participanții la întrunire s-au numărat **dr. Jaime Suchlicki**, director al The Institute for Cuban and Cuban-American Studies, University of Miami; **dl. Pedro Fuentes Cid**, purtătorul de cuvânt al Consejo Presidio Politico Cubano, organizație a foștilor deținuți politici cubanezi; **amb. James Cason**, fost șef al Misiunii din cadrul United States Interests Section (USINT) de la Havana; **dr. Zoe Petre**, profesor universitar la Universitatea din București, precum și alți invitați români și străini, experți în domeniu.

La finalul discuțiilor, a avut loc proiecția documentarului ***Plantados: mărturii ale foștilor deținuți politici cubanezi.***

Conferința internațională *Twenty Years After: Central and Eastern European Communist Regimes as a Shared Legacy*, Praga, Republica Cehă

În zilele de 6 și 7 octombrie 2009, a avut loc, la Praga, Conferința internațională *Twenty Years After: Central and Eastern European Communist Regimes as a Shared Legacy*, organizată de Institutul pentru Studierea Regimurilor Totalitare și Ministerul Culturii din Republica Cehă, cu sprijinul instituțiilor partenere, între care și Institutul de Investigare a Crimelor Comunismului în România.

În deschidere au vorbit directorului Institutului, Pavel Žáček, și fostul prim-ministru al Republicii Cehe, Mirek Topolánek, care a accentuat importanța cunoașterii trecutului, și, implicit, a mecanismelor de funcționare a regimurilor totalitare, pentru a evita repetarea atrocităților pe care acestea le-au comis.

Conferința *Poporul pierdut - 12 noiembrie 2009*

Centrul de Studii asupra Comunismului și Postcomunismului din cadrul Universității „Alexandru Ioan Cuza” din Iași, în parteneriat cu Institutul de Investigare a Crimelor Comunismului în România și Departamentul de Relații Internaționale, a organizat conferința *Poporul pierdut*, susținută de istoricul Marius Oprea și de procurorul militar Gen. Dan Voinea.

Conferința *După 20 de ani. Perspective asupra căderii comunismului în România: cauze, desfășurare, consecințe 19-20 noiembrie 2009*

Institutul de Investigare a Crimelor Comunismului în România, în parteneriat cu Centrul de Studii asupra Comunismului și Postcomunismului din cadrul Facultății de Istorie a Universității „Al I. Cuza” Iași și Fundația Konrad Adenauer, a organizat în perioada 19-20 noiembrie 2009, la Iași, o conferință națională dedicată împlinirii a 20 de ani de la căderea regimului comunist din România. Organizată în 7 paneluri, conferința s-a bucurat de participarea a 35 de istorici și politologi, printre care s-au numărat: prof. univ. dr. Daniel Barbu, Facultatea de Științe Politice a Universității București; dr. Dorin Dobrințu, (director) Arhivele Naționale ale României, București; Alexandra Ionescu,

conferențiar, Facultatea de Științe Politice a Universității București; Mihnea Berindei, cercetător, Ecole des Hautes Etudes en Sciences Sociales și Centre National de la Recherche Scientifique – Institut des Sciences sociales du Politique/Paris; Gabriel Andreescu, conf.univ.dr., Facultatea de Științe Politice/SNSPA, București. Au susținut prezentări următorii experții IICCR: Luciana Jinga, Florin Soare, Dumitru Lăcătușu, Ștefan Bosomitu, Andrei Muraru.

Participări la conferințe și Workshopuri naționale și internaționale organizate de instituții partenere:

Corina Pălășan , *The 9th International Postgraduate Conference on Central and Eastern Europe: Perpetual Motion. Transformation and Transition in Central, Eastern Europe and Russia* , organizată de Slavonic School of East European Studies (UCL), cu prezentarea: *The Population Policies of Communist Romania: A Comparative Perspective*. 18-20 februarie 2009, Londra, UK.

Raluca Grosescu, *European conscience and crimes of totalitarian communism: 20 years after*, 18 martie 2009, Bruxelles, Belgia.

Constantin Petre, Conferința *60 de ani de la debutul colectivizării forțate a agriculturii în România* cu prezentarea *Propaganda și dublu discurs în procesul de colectivizare. GAC Slobozia Mândra – Teleorman*, 20 martie 2009, Zalău.

Clara Mareș, *The Archives of Former Secret Services - a Source of Historic Knowledge*, 7 – 9 aprilie, Sofia, Bulgaria.

Cosmin Budeancă, *Colocviile universitare Pro Memoria. Comunismul în oglinda celor 20 de ani*, cu prezentarea *Investigarea crimelor regimului comunist, la 20 de ani de la Revoluția din 1989*, 29 mai 2009, Sighetu-Marmației.

Raluca Grosescu, *The fall of the communist regimes in Eastern-Europe*, 29 – 31 mai 2009, Berlin, Germania.

Raluca Grosescu, *Education and democratic consolidation*, 2 iunie 2009, Berlin, Germania.

Cristina Roman, Conferința *Colectivizarea agriculturii în România (1949-196). cauze, desfășurare, consecințe* (organizator: Institutul Național pentru Studiul Totalitarismului), 12 iunie 2009, București.

Raluca Grosescu, *The fall of the communist regimes in Eastern-Europe*, 22 iunie 2009, Lancaster, UK.

Raluca Grosescu, *Transitional criminal justice*, 14 august 2009, Sarajevo Transitional Justice International Summer School, Bosnia.

Cristina Roman, Masa rotundă **Un an al crizei (septembrie 1938-septembrie 1939)**, organizată de Institutul Național pentru Studiul Totalitarismului, cu prezentarea *Politica dusă de guvernul României în perioada septembrie 1938-septembrie 1939*, 30 septembrie 2009, București.

Alin Mureșan, Simpozionul: **PERT 2009-Reeducarea prin tortură** cu prezentarea *Ancheta Vintilă Vais - unul din motivele opririi reeducărilor*, 2-4 octombrie 2009, Pitești.

Cristina Roman, Conferința **Radiografia unui miracol: căderea comunismului în Europa**, (organizator: Institutul Național pentru Studiul Totalitarismului) cu prezentarea *Studiu de caz: Revoluția din 1989 din România*, 12-13 octombrie 2009, București.

Corina Pălășan, **Rethinking Violence in Communist Dictatorships in East Central Europe** cu prezentarea *Ceausescu was my father! Letter about the Children of the Decree at the end of the 60s.*, 21-26 octombrie 2009, Cluj-Napoca.

Luciana Jinga, Conferința organizată cu ocazia Zilelor Universității „Al. I. Cuza”, cu prezentarea *Organizațiile comuniste de femei 1944-1947*, 23-24 octombrie 2009, Iași.

Andrei Murau, **Pathways Interconnecting History Education and Democratic Citizenship/Human Rights Education**, DARE (în cooperare cu HistoryForum09), cu prezentarea *Problems and Suggestions in Approaching the Teaching of the History of Communism for High School Students*.

Andrei Muraru, **Twenty Years After: Central and Eastern European Communist Regimes as a Shared Legacy**, cu prezentare *The Continuity of Securitate. Interethnic Violence in Romania (March 1990) and the Establishment of the Romanian Intelligence Service*.

Cosmin Budeancă, Simpozionul „**Sfârșitul regimurilor comuniste. Cauze, desfășurare și consecințe**”, ediția a IV-a, Făgăraș-Sâmbăta de Sus, cu prezentarea „*Între două patrii*”. *Percepția românilor asupra etnicilor germani emigrați din România*, 25-28 iunie 2009.

Alexandru Matei, Simpozionul „**Sfârșitul regimurilor comuniste. Cauze, desfășurare și consecințe**”, ediția a IV-a, Făgăraș-Sâmbăta de Sus, cu prezentarea „*A fost sau nu a fost Revoluție? Evenimentele din decembrie 1989 în memoria foștilor deținuți politici*”, 25-28 iunie 2009.

Constantin Petre, Simpozionul „**Sfârșitul regimurilor comuniste. Cauze, desfășurare și consecințe**”, ediția a IV-a, Făgăraș-Sâmbăta de Sus, cu prezentarea „*Încercarea eșuată de asasinare a lui Nicolae Ceaușescu*”, 25-28 iunie 2009.

COOPERARE INTERNAȚIONALĂ

Semnarea *Protocolului de Cooperare* între Institutul de Investigare a Crimelor Comunismului în România și Institutul pentru Studierea Regimurilor Totalitare din Republica Cehă

Institutul de Investigare a Crimelor Comunismului în România și Institutul pentru Studierea Regimurilor Totalitare din Republica Cehă au semnat, la data de 16 aprilie 2009, la Praga, un Acord de cooperare. Activitatea comună a celor două instituții va include în special programe educaționale și de cercetare, publicarea comună de lucrări istorice și documente, schimbul de informații privind fondurile de arhivă.

Pavel Zacek, președintele Institutul pentru Studierea Regimurilor Totalitare din Cehia, a declarat că încheierea acestui Acord presupune, totodată, organizarea de seminarii și vizite de studiu.

Marius Oprea, președintele IICCR, a precizat că Acordul este un pas important pentru crearea unei baze comune privind conștientizarea și asumarea trecutului comunist în Europa, inițiativă care a fost discutată la audierea din 18 martie 2009 din Parlamentul European. „Sunt convins că o astfel de instituție este necesară nu doar pentru coordonarea schimburilor de experiență între istoricii europeni, dar și pentru obținerea de noi date și informarea tuturor instituțiilor membre cu privire la descoperirile de ultimă oră din acest domeniu”, a adăugat domnul Marius Oprea.

Portalul memoriei europene (Praga)

Institutul pentru Studierea Regimurilor Totalitare din Cehia (www.ustrcr.cz), **Asociația Post Bellum** (www.postbellum.cz) și **Czech Radio** (www.rozhlas.cz/portal/portal/) au lansat împreună, în 2008, un proiect denumit „Memory of nation” și care se vrea a fi un portal online al memoriei europene referitoare la regimurile totalitare din secolul XX. Aceste instituții au creat împreună „Asociația memoriei europene”, o comunitate care adună laolaltă toate proiectele naționale europene de istorie orală. Scopul este acela de a crea un portal paneuropean cuprinzând o arhivă digitală a mărturiilor despre ororile totalitarismelor secolului trecut: www.memoryofnation.eu. Portalul va colecționa înregistrări, clipuri, fotografii, texte, protocoale, chestionare, documente de arhivă, comentarii de specialitate etc. – scopul fiind acela de a face din acest portal o arhivă digitală a tuturor mărturiilor despre totalitarism în Europa. Portalul va oferi și înlesni posibilitatea unor comparații ale acestor mărturii (sperându-se ca pe viitor să existe suficiente resurse financiare pentru a avea măcar în limba engleză toate proiectele naționale de memorie implicate; între

timp, fiecare țară va avea în limba sa, pe acest portal, secțiuni online și arhive specifice).

Începând cu noiembrie 2008, IICCR face parte din această Asociație a Memoriei Europene, iar administratorul secțiunii românești a portalului este Marius Stan (primind la Praga un certificat de atestare a competențelor necesare pentru administrarea site-ului).

Vizita unei delegații din partea Comisiei pentru Declasificarea Documentelor, Sofia, Bulgaria

La data de 19 ianuarie 2009, o delegație din partea Comisiei pentru Declasificarea Documentelor și pentru Declararea Afilierii Cetățenilor Bulgari la Securitatea Statului și la Serviciile de Informații ale Armatei Poporului, cu sediul la Sofia, a desfășurat o vizită la Institutul de Investigare a Crimelor Comunismului în România.

Cei doisprezece membri ai delegației bulgare au purtat o serie de discuții cu domnul Stejărel Olaru, director general al IICCR, și cu experți ai Institutului.

Reprezentanții celor două instituții au discutat despre structura, modul de funcționare și despre proiectele Comisiei pentru Declasificarea Documentelor și, respectiv, ale Institutului de Investigare a Crimelor Comunismului în România. Cele două părți și-au manifestat, de asemenea, interesul într-o viitoare colaborare vizând domenii de interes pentru ambele instituții.

Vizita unui grup de specialiști din partea Bundesstiftung zur Aufarbeitung de SED-Diktatur, din Germania

În intervalul 10-16 mai 2009, un grup de specialiști din partea Bundesstiftung zur Aufarbeitung de SED-Diktatur, din Berlin, a desfășurat o călătorie de studii în România. În ziua de 12 mai, delegația a fost prezentă la sediul Institutului de Investigare a Crimelor Comunismului în România, unde a purtat discuții cu membrii Comitetului director al IICCR și cu experți ai Institutului. Au fost prezentate proiectele educaționale și de cercetare ale IICCR, campaniile de investigații speciale, volumele publicate. De asemenea, experții Institutului au luat parte, pe 15 mai, la workshop-ul organizat cu prilejul vizitei, la sediul Arhivelor Naționale ale României, cu tema „*Trecutul care nu trece – istorie contemporană, memorie, educație și justiție în România și Germania după 1989*”.

PUBLICAȚII

Raluca Grosescu și Raluca Ursachi, *Justiția penală de tranziție de la Nürnberg la comunismul românesc*, Polirom, 2009

Cartea analizează, pentru prima dată în România și în Europa de Est, procesele politice intentate foștilor dictatori din țările în curs de democratizare, începând cu procesul de la Nürnberg, trecând printr-un larg evantai de cazuri din America de Sud, Africa și Europa, până la procesele comunismului românesc. În toate cazurile prezentate și cu precădere în procesele din România, factorul politic a influențat hotărâtor succesul sau eșecul acestor încercări de a face dreptate. De la procesul cuplului Ceaușescu și continuând cu 'procesele revoluției' sau cu firavele încercări de a judeca și alte crime ale responsabililor comunisti, cazul românesc este analizat sistematic, autoarele descifrând narațiunea despre trecut pe care ne-o povestesc deciziile tribunalelor penale. Publicație apărută cu sprijinul Fundației Konrad Adenauer, *Programul Statul de Drept în Europa de Sud-Est*.

Mircea Răceanu, *Infern '89, Curtea Veche*, 2009

Mircea Răceanu este victima ultimului proces stalinist soldat cu o sentință de condamnare la moarte, pronunțată de un tribunal militar al regimului Ceaușescu, în ultima vară a sa, 1989. Comparativ cu prima ediție, apărută în 2000, aceasta conține câteva documente la care autorul a avut acces ulterior, printre care Stenograma CPEX în care Nicolae Ceaușescu și soția lui sunt singurii vorbitori și-l condamnă fără drept de apel înainte ca justiția să-l condamne pe „trădător”, Stenograma ședinței în care colegii din minister se pronunță de asemenea pentru pedepsirea exemplară a lui Răceanu, ca și documente ale procesului și recursului.

Cicerone Ionițoiu, *Memorii. Din țara sârmelor ghimpate*, vol. I, Editura Polirom, Iași, 2009 (volum îngrijit de Cosmin Budeancă și Andrei Lascu)

Autorul rememorează o parte din cele mai importante momente ale vieții sale petrecute în România, unele din ele aflate la incidența cu marea istorie. Din punct de vedere cronologic, volumul prezintă perioada instaurării regimului comunist, lupta pentru păstrarea libertăților democratice, represiunea comunistă, procesele și cei 10 ani de detenție în închisori și lagăre, dificultățile reintegrării socio-profesionale și demersurile în vederea primirii acceptului de a emigra în Franța, în 1979.

Pe lângă descrierea unor evenimente la care a fost martor și participant, autorul evocă și o serie de personalități, dar și oameni simpli, cu care a intrat în contact pe parcursul anilor.

Ruxandra Ivan (coord.), *Transformarea socialistă. Politici ale regimului comunist între ideologie și administrație*, Polirom, 2009

Scopul acestui volum este de a examina regimul comunist sub aspectul politicilor pe care el le pune în practică pentru a organiza viața societății românești. Volumul se structurează în două părți principale – prima este dedicată macro-politicilor, ocupându-se de sistemul judiciar, colectivizarea agriculturii sau politica externă, în timp ce cea de-a doua investighează mai îndeaproape modul cum individul este afectat de politicile regimului comunist, insistând asupra unor problematici ca politica avortului, alimentația rațională, sistematizarea urbană sau politicile culturale.

***Intelectualii și regimul comunist. Istoriile unei relații* (Anuarul IICCR, Polirom, Iași, 2009)**

Anuarul IICCR 2009 are drept temă *Intelectualii și regimul comunist: istoriile unei relații*. Al patrulea volum al Anuarului Institutului de Investigare a Crimelor Comunismului în România reunește o serie de studii referitoare la rolul intelighenței românești la interacțiunile sinuoase, fie ele adeziuni sau opoziții, dintre intelectualii români și regimul comunist. Situația istoriografiei române aflate sub impactul modelului sovietic în primul deceniu al regimului, analiza dosarelor de Securitate ale unora dintre membrii Uniunii Scriitorilor, studiile de caz în centrul cărora se afla Monica Lovinescu, Ion D. Sîrbu ori Miron Constantinescu sunt tot atâtea subiecte de interes pentru toți cei dornici să cunoască un segment specific, dar foarte important al istoriei noastre recente. Volumul a fost coordonat de experții IICCR: Clara Mareș și Marius Stan. În cadrul volumului au publicat studii experții IICCR Clara Mareș, Iulia Vladimirov, Ștefan Bosomitu, Andrei Muraru, și recenzii experții IICCR Cristina Roman, Adelina Țanțariu, Marius Stan și Andrei Lascu.

Johann Steiner, Doina Magheti, *Mormintele tac. Relatări de la cea mai sângeroasă graniță a Europei*, Polirom, Iași, 2009

Johann Steiner și Doina Magheti ne propun un volum în care sunt relatate întâmplările dramatice ale câtorva dintre miile de oameni care au încercat să forțeze plecarea din România prin Iugoslavia, între 1944 și 1989. O excelentă reconstituire a tentativelor de trecere ilegală a frontierei în timpul comunismului, volumul evidențiază de asemenea evoluția raporturilor româno-iugoslave și a reglementărilor de la frontieră, dar și rolul pe care acordurile de la Helsinki și autoritățile ONU l-au avut pentru refugiați.

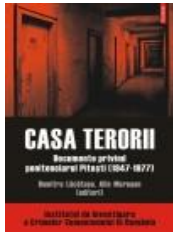
Luciana Jinga (coord.), *Elev în comunism*, Curtea Veche, București, 2009

Volumul bilingv, român-englez, regrupează 14 eseuri câștigătoare și cele mai bune 30 de lucrări grafice selecționate în urma desfășurării celei de-a II-a ediții a concursului de eseuri și artă grafică destinat elevilor din clasele V-XII.

Experiențe carcerale în România comunistă, III, Editura Polirom, Iași, 2009

Volumul conține un număr de 23 de interviuri cu foști deținuți politici, realizate în județele Brașov, Bistrița, Timiș, Tulcea, Iași, Bihor și Mehedinți.

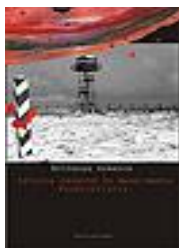
Dumitru Lăcătușu, Alin Mureșan (editori), Casa terorii. Documente despre penitenciarul Pitești (1947-1977), Polirom, Iași, 2009

O culegere de documente inedite structurate în două părți: istoricul și regimul de detenție al închisorii Pitești în perioada comunistă, respectiv „reeducarea” prin tortură. Volumul are două studii introductive și un bogat aparat critic și își propune să marcheze 60 de ani de la declanșarea torturilor în închisoare (decembrie 1949-decembrie 2009)

Cosmin Budeancă, Florentin Olteanu (editori), Stat și viață privată în regimurile comuniste, Polirom, Iași, 2009

Volumul cuprinde un număr de 25 de lucrări prezentate în cadrul Simpozionului Internațional „Stat și viață privată în regimurile comuniste” desfășurat la Făgăraș-Sâmbăta de Sus între 3-5 Iulie 2008.

Brândușă Armanca, Istoria recentă în mass-media. Frontieriștii, Marineasa, 2009

Epoca frontieriștilor, încheiată în 1989 poate fi reconstituită din piese dispartate, iar mass-media rămâne o sursă importantă pentru aceasta. Câțiva jurnaliști s-au interesat de fenomenul frontieriștilor, i-au căutat pe cei care au supraviețuit, au găsit martori și au consemnat poveștile lor. Volumul a fost editat cu sprijinul Institutului de Investigare a Crimelor Comunismului din România.

Mihail Bumbăș, Mihai Burcea, Marius Stan, „Dicționarul ofițerilor și angajaților civili ai Direcției Generale a Penitenciarelor. Aparatul central (1948 – 1989)”, Polirom, Iași, 2009

Volumul cuprinde numele a 381 de ofițeri și angajați civili care au funcționat în cadrul aparatului central al Direcției Generale a Penitenciarelor (1948 – 1989) și reprezintă un instrument de lucru util pentru reconstituirea multiplelor aspecte ale sistemului concentraționar din perioada comunistă.

Supraviețuitorii. Decretele de eliberare a deținuților politici din România (1962-1964), vol. I, Iași, Editura Polirom, 2009

Proiectul, realizat în colaborare cu Arhivele Naționale ale României și editat împreună cu Dorin Dobrințu, reprezintă prima și cea mai completă colecție de documente editată vreodată cu privire la decretul de eliberare a deținuților politici din România comunistă. Documentele inedite au fost emise de Consiliul de Stat al RPR în intervalul 1962-1964 și se află la Arhivele Naționale Istorice Centrale. Decretul de eliberare sunt, în fapt, un recensământ foarte exact asupra populației concentraționale politice de la sfârșitul epocii Gheorghiu-Dej. Documentele conțin aproape 20 000 de nume cu date de identificare complete (nume, prenume, data și locul nașterii, numele părinților, numărul, cuantumul și tribunalul care a pronunțat sentința, infracțiunea comisă și articolul din Codul Penal), precum și notele de fundamentare. Primul volum (din cele două/trei) va fi însoțit de un amplu studiu introductiv. De asemenea, volumele vor beneficia de indici de nume și de locuri. Până în prezent, au fost inventariate, tehnoredactate și colaționate documentele. De asemenea, am început adunarea informațiilor pentru redactarea studiului introductiv (estimat august 2010).

Lansări de carte organizate la Facultatea de Istorie București

În anul 2009 a continuat proiectul lansărilor de carte la Facultatea de Istorie, însă din cauza interesului scăzut manifestat de studenți, nu a mai fost realizat decât un singur eveniment.

- 15 ianuarie 2009 - Octav Bjoza (coord.), *Garda Tineretului Român. Brașov, 1956-1958. Istoria unei organizații anticomuniste*, ediția a II-a, revăzută și adăugită.

Lansări de carte în București

În 10 septembrie 2009, la Muzeul Municipiului București, IICCR împreună cu Editura Polirom și Muzeul Municipiului București au organizat, în prezența autorului, lansarea volumului I din *Memoriile* lui Cicerone Ionițoiu, *Din țara sârmelor ghimpate*, Polirom, Iași, 2009.

Articole, studii publicate:

Alin Mureșan, *Despre învinși*, în „PERT' 08 - Pitești - Reeducarea prin tortură”, vol. 3-4 Pitești, 2009;

Cristina Roman, *Transformarea forțată a proprietății agricole individuale în proprietate colectivă-Represiunea (1949-1953)*, în Cosmin Budeancă, Florentin Olteanu (editori), „Stat și viață privată în regimurile comuniste”, Polirom, Iași, 2009, pp. 100-110.

Ștefan Bosomitu, Dan Drăghia, Andrei Muraru, *Securitatea și atentatele cu colete-capcană împotriva lui Nicolae Penescu, Paul Goma și Șerban Orescu (3-4 februarie 1981)* în Cosmin Budeancă, Florentin Olteanu (editori), „Stat și viață privată în regimurile comuniste”, Polirom, Iași, 2009, pp. 386-406.

Ștefan Bosomitu, Dan Drăghia, Andrei Muraru, *Anul Șacalului. Atentatele din 1981 împotriva Europei Libere*, în Cosmin Budeancă, Florentin Olteanu (editori), „Stat și viață privată în regimurile comuniste”, Polirom, Iași, 2009

Alexandru Matei, *Moartea lui Stalin în memoria foștilor deținuți politici din România*, în Cosmin Budeancă, Florentin Olteanu (coord), *Stat și viață privată în regimurile comuniste*, Polirom, 2009, pp. 152-160.

Cosmin Budeancă, *Divorțul în familiile foștilor deținuți politici*, în Cosmin Budeancă, Florentin Olteanu (coord), *Stat și viață privată în regimurile comuniste*, Polirom, 2009, pp. 161-179.

Cosmin Budeancă, *The Anti-Communist Resistance in Romania 1944-1960 in History Project 2008. Balkan Stories - Good Practices of History Teaching in South Eastern Europe. Teachers' Guide*, Institute for International Cooperation of the German Adult Education Association, Sarajevo, 2009, pp. 22-24.

EXPOZIȚII

Dincolo de Cortina de Fier - 20 de Ani de la Căderea Comunismului, 15-19 ianuarie 2009, Viena

În perioada 15 - 19 ianuarie 2009, la Dschungel Wien, cel mai important teatru pentru copii și tineret din cadrul Museumsquartier (unul dintre cele mai mari zece areale culturale din lume), Institutul Cultural Român din Viena, Institutul de Investigare a Crimelor Comunismului în România (IICCR), în colaborare cu Asociația Culturală *Ensemble Europa*, sub înaltul patronaj al Ministerului Afacerilor Europene și Internaționale al Austriei, a organizat seria de evenimente *Dincolo de Cortina de Fier*. Manifestarea a cuprins reprezentarea piesei de teatru *Bucharest Calling*, de Ștefan Peca, prezentarea expoziției *Ce înseamnă comunismul pentru mine?*, organizată de IICCR în urma concursului cu același nume, precum și dezbateri pe tema reconcilierii cu trecutul dictatorial.

Aceste evenimente au lansat linia de programe inițiate de ICR Viena pentru anul 2009 sub motto-ul ROMANIA 20 YEARS AFTER, dedicată marcării a 20 de ani de la prăbușirea dictaturii în România. Inițiativa este singulară în rândul institutelor culturale străine acreditate la Viena. La vernisajul expoziției au participat doamna Carmen Bendovski, director al ICR Viena, Martina Simbuerger, director în cadrul centrului Dschungel Wien, Raluca Grosescu, șef Serviciu IICCR. Patru elevi premianți la

concursul *Ce înseamnă comunismul pentru mine?* au fost de asemenea, prezenți la vernisaj și la dezbateri pentru a-și prezenta lucrările.

Ioana Raluca Voicu Arnăuțoiu - 50 de ani de la procesul și execuția membrilor Grupului de rezistență anticomunistă de la Nucșoara (jud. Argeș), 25 iunie - 3 iulie 2009, Sâmbăta de Sus

Expoziția prezintă Grupul de rezistență de la Nucșoara (jud. Argeș), înființat în 1949 și lichidat de Securitate în 1958. Expoziția a fost prezentată în cadrul simpozionului „Sfârșitul regimurilor comuniste. Cauze, desfășurare, consecințe” și a fost deschisă în foaierea Academiei Brâncoveanu - Sâmbăta de Sus, în perioada 25 iunie - 3 iulie 2009.

Radu Bercea - Memoria retinei Gulagului românesc, 24 august - 8 septembrie 2009, Râmnicu Sărat

Expoziția (semnată de fostul deținut politic Radu Bercea) a fost vernisată în 24 august 2009, și a fost un eveniment în cadrul ediției a III-a a Universității de Vară de la Râmnicu Sărat. Expoziția conține lucrări inspirate din viața foștilor deținuți politici și a putut fi vizitată între 24 august - 8 septembrie 2009.

Remember - Comunizarea Țării Făgărașului. Model experimental de muzeizare a instaurării comunismului în Țara Făgărașului, 8 octombrie 2009, Făgăraș

Expoziția a fost organizată Fundația Culturală „Negru Vodă” din Făgăraș, Memorialul Rezistenței Anticomuniste Țara Făgărașului, Institutul de Investigare a Crimelor Comunismului în România, Muzeul Țării Făgărașului „Valer Literat”, Consiliul Local și Primăria Făgăraș, Biblioteca Universității Transilvania Brașov, Muzeul de Etnografie Brașov, Radio Star Făgăraș, Televiziunea Făgăraș.

Expoziția reprezintă o parte dintr-un proiect mai amplu al Fundației Culturale „Negru Vodă”, în parteneriat cu Institutul de Investigare a Crimelor Comunismului în România, de a înființa *Memorialul Rezistenței Anticomuniste Țara Făgărașului*, răspunzând astfel nevoii de a pune la dispoziția publicului, și mai ales a cercetătorilor în domeniu, mărturiile ale rezistenței armate anticomuniste și nu numai.

Vernisajul expoziției a avut loc joi, 8 octombrie, ora 17, la sediul Fundației Culturale „Negru Vodă” din Făgăraș.

<http://www.adevarul.ro/rss/articol/brasov-expozitie-dedicata-comunizarii-tarii-fagarasului.html>
<http://www.bzf.ro/un-prim-pas-spre-muzeu.html>
<http://www.hotnews.ro/stiri-cultura-6255340-expozitia-remember-comunizarea-tarii-fagarasului-marturii-ale-rezistentei-armate-anticomuniste.htm>

Comunismul românesc în imagini, Grupul de Dialog Social, 28 octombrie - 10 decembrie 2009, București.

Expoziția a fost organizată de IICCR, Arhivele Naționale și Grupul de Dialog Social în cadrul unui eveniment complex, care a mai cuprins lansarea unei noi serii din *Fototeca online a comunismului românesc* și o dezbatere.

Expoziția „Comunismul românesc în imagini” cuprinde fotografiile din perioada comunistă, identificate în fondul Comitetului Central al Partidului Comunist Român și în alte fonduri ale instituțiilor/organizațiilor statului comunist.

Vernisajul a avut loc în 28 octombrie, iar expoziția a putut fi vizitată în perioada 28 octombrie - 10 decembrie 2009.

Numitorul comun: moartea, 21 octombrie - 8 noiembrie 2009, Cluj și 11-29 noiembrie București

Expoziția a fost realizată de IICCR în colaborare cu Muzeul Național de Istorie a Transilvaniei din Cluj-Napoca și Fundația *Konrad Adenauer*, și a beneficiat de sprijinul *Projects Abroad* și al Consiliului Național pentru Studierea Arhivelor Securității și prezintă 10 acțiuni de exhumare ale unor opozanți ai regimului comunist, executați de Securitate în anii '50.

Acțiunile de exhumare au avut loc în urma solicitărilor urmașilor și au fost desfășurate de IICCR în perioada 2006-2009. Cazurile prezentate în expoziție sunt din localitățile Spermezeu, Hălmășău și Nepos (Bistrița-Năsăud), Glodghilești și Băiești (Hunedoara), Odoreu (Satu Mare), Mușca, Sălciua și Câmpeni (Alba), Teregova (Caraș-Severin), Sântejude Vale (Cluj).

Expoziția cuprinde obiecte descoperite asupra celor împușcați, fotografiile (de familie, din arhiva fostei Securități, din timpul acțiunilor de exhumare) imagini video de la exhumări și interviuri cu urmașii sau cu persoane care i-au cunoscut pe cei executați.

Expoziția a fost prezentată în 2009 la Cluj-Napoca și București. La Cluj-Napoca a fost vernisată la Muzeul Național de Istorie a Transilvaniei în 21 octombrie și a fost deschisă în perioada 21 octombrie - 8 noiembrie 2009. La București a fost vernisată la Muzeul Țăranului Român (Sala Foaier) miercuri, 11 noiembrie, și a fost deschisă în perioada 11-29 noiembrie 2009.

<http://www.adevarul.ro/rss/articol/cluj-moartea-in-imagini-in-cadrul-unei-expozitii-a-iiccr-la-cluj.html>

<http://www.agerpres.ro/selectii.php?c=10>

<http://www.tvr.ro/articol.php?id=71002&c=47>

<http://www.newsin.ro/expozitia-numitorul-comun.php?cid=view&nid=b03923cf-205a-4d00-b7f7-7d9dfbc7c202&hid=foto>

<http://www.memoria.ro/?location=events&page=2>

FILME DOCUMENTARE

RECONSTITUIRI

O serie de 7 filme documentare realizate de Televiziunea Română în coproducție cu Institutul de Investigare a Crimelor Comunismului în România (IICCR) – „Reconstituiri” încearcă să dea la o parte praful de pe dosare și cazuri, prezentate fals la timpul lor, prezentare tributară surselor de informații ale securității. Seria de filme documentare realizate în anul 2009 cuprinde **Un general din est** (portretul generalului Ion Mihai Pacepa), **Partizanii libertății** (reconstituie viața, lupta și moartea ultimilor partizani din Grupul de rezistență de la Nucșoara), **Domnul cu papion** (portretul lui Ion Rațiu) **Demonul simplificării** (istoria grupului de tineri scriitori germani arestați și condamnați în septembrie 1959), **Nesfârșita suferință** (portret Constantin Ticu Dumitrescu), **Îngerul cu păcate grele** (portret al poetului Dan Deșliu) și **Răuță vs. România** (o condamnare la moarte emisă în anul 1974, este și astăzi menținută).

Memorialul Durerii – Seria Neagră - IICCR împreună cu TVR Media au editat un volum și o serie de 8 DVD-uri.

Mirel Bran și Jonas Mercier - **Vânătorul de Securități**

Documentarul redă campaniile de căutare și exhumare a partizanilor anticomuniști executate fără proces de către Securitate. Acest film este o istorie despre speranța noii generații de a-și cunoaște și a-și înțelega trecutul.

Proiecție de film și conferință – *Culianu în țara lui Ceaușescu* – proiect realizat în colaborare cu Centrul Cultural Francez – Iași în cadrul ciclului de evenimente „Semaine de la memoire, 26-30 Janvier”, Iași, Universitatea „Al. I. Cuza”, Aula Magna.

Proiecție de film – *Băieții răi* – Universitatea de Vest din Timișoara, 10decembrie 2010

Proiecție de filme și conferința - *Poliția politică: instrucțiuni de folosire*. Filme documentare din arhiva securității maghiare– proiect realizat în colaborare cu Catedra de istorie a Facultății de Litere, Istorie și Teologie, Timișoara, Universitatea de Vest, Aula Magna.

Proiecția filmului documentar „Urmărit de Securitate”-11 septembrie 2009 la Facultatea de Istorie a Universității „Alexandru Ioan Cuza” Iași) – Centrul de Studii asupra Comunismului și Postcomunismului, Institutul de Investigare a Crimelor Comunismului în România împreună cu Consiliul Național pentru Studiarea Arhivelor Securității (CNSAS) au organizat evenimentul *Invatand istoria prin experiențele trecutului*, în cadrul căruia a fost difuzat filmul documentar „Urmărit de Securitate”.

FOTOTECA ONLINE A COMUNISMULUI

(proiect inter-departamental coordonat de Serviciul muzee - memorie)

La 20 ani de la Revoluția din 1989, istoria comunismului românesc este încă prea puțin cunoscută, iar accesul istoricilor la documentele vremii a fost supus anumitor restricții.

În acest context, în dorința de a facilita istoricilor dar și celor interesați de perioada comunistă accesul la informații, la 1 septembrie 2008 între Arhivele Naționale ale României și Institutul de Investigare a Crimelor Comunismului s-a semnat un protocol de colaborare cu scopul realizării *Fototecii online a comunismului românesc*, prima bază de date gratuită accesibilă pe internet cu fotografiile din perioada 1945-1989.

Dacă în anul 2008 au fost scanate 4000 de imagini, prelucrate 2200 și postate pe internet 1500, în anul 2009 proiectul a continuat și au fost scanate 5000 de imagini, prelucrate 4000 și postate pe internet 2500.

Fototeca online este accesibilă pe site-urile web ale Arhivelor Naționale și IICCR (www.arhivelenationale.ro și www.crimelecomunismului.ro), cu titlu gratuit, oricărui utilizator de internet. Proiect realizat cu sprijinul Fundației Konrad Adenauer.

<http://www.romanalibera.ro/a168533/liderii-comunisti-intre-crima-si-lux.html>

http://www.observatorcultural.ro/Comunismul-in-imagini-%28Galerii-foto%29*articleID_22708-articles_details.html

http://www.observatorcultural.ro/*articleID_22709-articles_details.html

Dezbateri:

„Chipurile din spatele imaginilor. Comunismul românesc între reprezentare oficială și memorie socială”

Evenimentul a fost organizat de IICCR, Arhivele Naționale și Grupul de Dialog Social la 28 octombrie 2009, în cadrul unui eveniment complex, care a mai cuprins

lansarea unei noi serii din *Fototeca online a comunismului românesc* și expoziția „Comunismul românesc în imagini”.

La eveniment au participat specialiști în studierea comunismului românesc din România și Statele Unite ale Americii.

<http://www.romanialibera.ro/dosar/a168533-liderii-comunisti-intre-crima-si-lux.html>

http://www.adevarul.ro/actualitate/eveniment/Comunismul-imagini-in_0_145785487.html

<http://www.ziarullumina.ro/articole;1062;1;29857;0;Comunismul-romanesc-in-imagini-la-Bucuresti.html>

VOLUNTARIAT

În 2009, IICCR a continuat să lucreze cu voluntari în diverse proiecte aflate în desfășurare, reușind în același timp să atragă în jur de 30 noi voluntari. Majoritatea voluntarilor care au ales să se implice activ în elaborarea proiectelor IICCR au ajutat la prelucrarea și pregătirea fișelor matricole penale pentru publicarea pe site. De asemenea, unii voluntari au contribuit la prelucrarea materialelor pentru volumul al II-lea al „Memoriilor” lui Cicerone Ionițoiu, au tradus viitoare materiale pentru o viitoare variantă în limba franceză a site-ului IICCR, tehoredactarea unor materiale pentru volumul „1989-poarta către libertate?”, dar au participat și la un proiect destinat exclusiv voluntarilor, ce constă în fișarea unor cărți care tratează perioada comunistă, pentru realizarea unor indecși de personaje și locuri de detenție/anchetă menționate.

ACTIVITATEA DE RELAȚII CU PUBLICUL IANUARIE – DECEMBRIE 2009

180 de petiții care semnalează diverse aspecte privind încălcarea drepturilor omului în perioada regimului comunist. Majoritatea sunt cereri ce vizează o problemă largă, a cărei analiză și soluționare competentă a constituit una dintre prioritățile experților IICCR.

30 cereri de primire în audiență, audiențele fiind susținute la sediul Institutului, în urma unor programări prealabile. Au existat, de asemenea, numeroase persoane care au venit fără programare la sediul IICCR ori au telefonat pentru a solicita informații sau pentru a semnala aspecte referitoare la abuzurile săvârșite în timpul regimului comunist.

- Petiții prin care se solicită eliberarea unor documente sau sesizarea instituțiilor abilitate. În aceste cazuri, experții IICCR au furnizat documentele găsite în diverse arhive sau petițiile au fost direcționate spre competență soluționare către instituțiile respective, în temeiul articolului 6¹ din Legea nr. 233/2002 pentru aprobarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 27/2002 privind soluționarea petițiilor.
- Petiții prin care sunt cerute informații cu privire la arestarea unor persoane odată cu instaurarea regimului comunist. Experții IICCR au pus la dispoziția solicitanților datele obținute în urma studierii fișelor matricole penale.
- Petiții prin care se solicită consiliere juridică privind demersurile întreprinse în fața instanțelor judecătorești, privind acordarea unor daune materiale și morale pentru încălcarea drepturilor omului în perioada regimului comunist.

Au fost primite, de asemenea, o serie de studii, documente, mărturii, sugestii și oferte de colaborare în vederea sprijinirii activității Institutului.

Tuturor petențiilor aflați în proces sau cerând intervenții în scopul accelerării soluționării cazului lor li s-a răspuns că IICCR nu poate interveni în desfășurarea unor procese sau asupra unor hotărâri ale justiției.

Un caz particular

O situație deosebit de interesantă a fost sesizată de către doamna Monique Storme du Cheyron din Chatou, Franța, care ne solicită efectuarea unei investigații privind împrejurările în care a decedat tatăl ei, Lt.- col. Bernard du Cheyron, la data de 23 octombrie 1969, la București. Acesta era ofițer, șef al Secției informative pentru țările Europei de Est din subordinea primului-ministru al Franței și a decedat în urma unui suspect accident de mașină. Moartea sa a reprezentat în mediile franceze un exemplu de sacrificiu suprem în serviciul patriei.